

Radu Mărculescu (1915-. 2011)

un caracter, un om de cultură, un mare scriitor

A urmat liceul Spiru Haret din București, când a publicat și primele încercări literare și și-a încheiat studiile la Universitatea București, în 1938, cu o licență în Litere și Filozofie. Mobilizat pe front, ia parte ca ofițer rezervist în Armata Regală la războiul antisovietic. E luat prizonier la Cotul Donului în noiembrie 1942, alături cu grosul armatei a III. Pentru participarea sa, în lagărele de ofițeri români de la Tambov, Oranki, Monastîrca, Morșansc, Mihailovo, Odesa și Nicolaevo, la rezistența împotriva prozelitismului ideologic sovietic, va fi eliberat abia după nouă ani. Trece apoi din infernul sovietic în iadul democrației populare construit în țară de comisarii sovietici împreună minoritarii ostili și cu elementele românești periferice. Între 1959-1964 este închis pentru 3 poeme socotite subversive de autorități. După evenimentele din 89 începe să-și descrie experiența concentraționară în volumele *Pătimiri și iluminări din captivitatea sovietică* (2000) și *Mărturii pentru Judecata de Apoi adunate din Gulagul Românesc* (2005). În gulagul sovietic Radu Mărculescu, alături de mii de ofițeri români scriu pagina cea mai glorioasă și cea mai luminoasă a armatei române din al doilea război mondial – puterea de a nu-și vinde sufletul cu prețul suprem, viața. Nouă ani în lagărele sovietice cu tranzițiile dintr-un lagăr în altul îi permit să descrie, pe de o parte, mizeria morală și materială de neimaginat în Europa și, pe de altă parte, lupta extraordinară dusă ofițerimea română de a nu cădea în mocirla ideologică comunistă și de nu-și păta onoarea jurământului față de țară. Această luptă reală a ofițerilor români de a-și salva sufletele, cu succese și înfrângeri, descrisă cu mult talent a dat, poate, naștere celui mai remarcabil roman-jurnal din literatura lumii din ultimul veac. Ofițerii români au descoperit rând pe rând că supraviețuiesc nu cei dotați fizic, ci cei dotați psihic, în primul rând. Au descoperit salvarea prin sacrificiu personal și moartea sigură prin egoism. Au descoperit “terapeutică ficțiunii”. Au înfrânt, odată, cerbicia NKVD-ului, pentru un drept al lor, de prizonieri, ceea ce nu au reușit prizonierii japonezi, germani, baltici sau ceilalți est-europeni. Și da unii au plătit acest success cu viața, conștienți fiind, după ce au văzut mai înainte pe alții, după alții, că au plătit cu viețile lor pentru onoarea de nu-și trăda țara. Lăsând peste tot, din lagăr în lagăr, mormintele celor mai dragi și neînfricați dintre ei, prizonierii aveau o poezie care-i întărea în speranța nezdărnicii onoarei:

Strigă-n urmă-ne morminte fără cruci:

Du-te cântecule înainte!

Noi rămânem ... Tu s-aduci aminte

Și de noi pe unde-ai să apuci!

Peste sacrificiile absolut exemplare s-ar fi așternut uitarea dacă nu scăpa cineva cu mare talent și memorie excepțională din prizonierat. Destinul l-a ales pe Radu Mărculescu. Când se va scrie, cândva, vreo istorie a literaturii universale fără parti-pris-uri și fără accente hegemonice, Radu Mărculescu va ocupa, sigur, un loc remarcabil. Deocamdată a fost tradus doar în germană sub titlul *Leid und Offenbarung im der sowjetischen Gefangenschaft*, în 2008.